

Aktiiviseen ulkomaalais- ja pakolaispolitiikkaan

Sisäasiainministeriö asetti 18.10.1995 toimikunnan laatimaan hallitukselle ulkomaalais- ja pakolaispoliittista ohjelmaa. Tämä toimikunta olisi tullut asettaa jo useita vuosia sitten — ainakin siinä vaiheessa, kun Neuvostoliiton hajoaminen v. 1991 avasi tien kolmansista maista tuleville turvapaikanhakijoille ja helpotti inkerinsuomalaisten ja muiden suomalaissyntyisten muutttoa Suomeen. Mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Hallituksen toimenpide on yritys jämäköittää Suomen ulkomaalaispolitiikkaa sen jouduttua kritiikin kohteeksi usealta taholta. Yhtenä arvostelun aiheena on ollut myös se, että ulkomaalaisasioiden hoito on liiaksi hajaantunut eri ministeriöihin ja virastoihin.

Uudessa ulkomaalais- ja pakolaispolitiikassa, erityisesti läntisessä Euroopassa, korostuu muuttovirtojen kokonaistarkastelun merkitys. Ohjelman lähtökohdana tulee olla se, että Suomen ulkomaalais- ja pakolaispolitiikka on osa eurooppalaista ja kansainvälistä kokonaisuutta. Tähän liittyy yhteistyö lähialueiden, ennen kaikkea Venäjän kanssa, Suomeen kohdistuvan muuttopaineen säätelemiseksi.

Seuraavassa esitän eräitä olettamuksia ja ajatuksia Suomen ulkomaalaispolitiikan lähtökohdiksi:

1. Euroopan unioni etenee pienin askelin kohti yhteistä ulkomaalais- ja pakolaispolitiikkaa, kuten ilmenee Maastrich-

tin sopimuksesta. Soveltaminen käytäntöön voi olla vaikeata. Tavoitteena on saada maahanmuuttajat tasavertaiseen asemaan maan kansalaisten kanssa.

2. Työvoima liikkuu EU:n alueella vähän. Tilanne tulee jatkumaan tällaisena, mikäli Euroopan taloudellisessa kehityksessä ei tapahdu olennaista muutosta parempaan suuntaan.

3. Suomeen kohdistuva muutto jäänee vähäiseksi jos ja kun Suomi liittyy Schengenin sopimuksen piiriin. Muuttopainetta esiintyy entisen Neuvostoliiton alueelta. Inkerinsuomalaisten paluumuuton säädöksiä saatetaan kiristää.

4. Minkä verran suomalaisia, lähinnä nuoria ja hyvin koulutettuja, muuttaa ulkomaille, riippuu ensisijaisesti taloudellisesta kehityksestä Suomessa ja läntisessä Euroopassa. Esimerkiksi suomalaisilla sairaanhoitajilla ja rakennusalan ammattilaisilla on kysyntää Euroopan työmarkkinoilla.

5. Suomen nykyinen korkea työttömyys jatkuu vuosikymmenen lopulle saakka. Samanaikaisesti esiintyy kuitenkin rakenteellista työvoimapulaa. Seuraavalla vuosituhanella työvoimatarve saattaa kasvaa ikäluokkien pienetessä, mutta tällöinkin Suomen omien työvoimavarojen tulee olla etusijalla.

6. Edelliseen liittyen Suomi tarvitsisi eduskunnan hyväksymän väestöpoliittisen ohjelman. Sen yhden osan muodostaisi puheena oleva ulkomaalais- ja pako-

laispolitiikka painopisteen ollessa väestön syntyvyydessä ja uusiutumisessa.

7. Suomessa on noin 100 000 ulkomailla syntynyttä ihmistä, joista ulkomaan kansalaisia on yli 67 000. Tarvitaan monia toimenpiteitä ulkomaalaisväestömme integroimiseksi suomalaiseen yhteiskuntaan tasavertaisina jäseninä. Tähän liittyy myös asennekasvatus, jotta suomalaisten asenteet saataisiin ymmärättäväisiksi ja suvaitsevaisiksi eri roduista ja kulttuureista tulevia ihmisiä kohtaan.

8. Suomeen tulisi laatia vähemmistöpoliittinen ohjelma, jossa otettaisiin laajasti huomioon vähemmistöjen asemaa,

oikeuksia ja identiteettiä sekä vähemmistöjen ja enemmistön kohtaamista koskevat kysymykset. Samalla tavoin painotetun kulttuuripolitiikan avulla voitaisiin helpottaa ulkomaalaisväestömme sopeutumista ja edesauttaa ihmisten tasavertaista kohtaamista.

9. Hyvä ulkomaalaispolitiikka ja sitä koskeva päätöksenteko edellyttävät riittävää panostusta tutkimukseen ja suunnitteluun. Kansainvälinen yhteistyö muualta saatujen kokemusten hyödyntämiseksi on osa sitä.

Toivotan menestystä toimikunnan tärkeälle työlle keskustelun avaajana.

Olavi Koivukangas

Creating an Active Policy on Immigration and Refugees

On 18 October 1995, the Finnish Ministry of the Interior appointed a Committee to draft an immigration and refugees policy program for the Finnish government. Such a Committee should have been appointed years ago at the latest in 1991, when the collapse of the Soviet Union opened the way to applicants for refugee status from third countries and eased the repatriation to Finland of Ingrians and other Finnic peoples. Better late than never, however. With this move, the Finnish government intends to revamp Finnish aliens policy, which has

recently come under criticism from many quarters. One pertinent criticism has been the way that responsibility for aliens is currently fragmented between different ministries and agencies.

In recent developments in immigrant and refugee policies, especially those adopted in Western Europe, particular emphasis has been placed upon an overall monitoring of flows of migration. The new Finnish policies need to be conceived as an integral part of a pan-European and international approach. In order to maintain control over the migration pressures

addressing Finland, close collaboration will be essential with Finland's neighbors, especially Russia.

Here I would like to formulate a number of theses as a basis for Finnish aliens policy:

1. As can be seen in the Maastricht Treaty, the European Union is gradually moving toward adopting a common policy on refugees and immigration, though the implementation of this may pose considerable difficulties. The objective is to place immigrants on an equal footing with the citizens of their host country.

2. Geographical mobility of labor within the European Union is currently low, and this situation is likely to continue unless a radical improvement occurs in the European economy.

3. Even if Finland joins the Schengen Treaty, immigration pressures here will remain low; the main pressures can be expected from the former Soviet Union. Stricter rules may be introduced in future applying to repatriation of Ingrians.

4. The extent of out-migration from Finland (in particular, highly educated young people) will depend upon economic developments both within Finland and in Western Europe. Currently, there is some demand on the European labor market for trained Finnish personnel in nursing and construction.

5. The current high overall unemployment rate in Finland is likely to persist through the end of the decade, but it already coexists with a structural shortage of labor in certain fields. In the next century, the need for labor may grow, as the population cohorts shrink, but even in

that situation Finnish labor resources will have priority.

6. Finland therefore needs to adopt a demographic program, authorized by Parliament. One element in this would be the immigration and refugees policy discussed above, but the major emphasis should be placed on the birth rate and internal renewal of the population.

7. There are currently in Finland approximately 100 000 persons of foreign birth, of whom over 67 000 are foreign nationals. Many measures are needed to ensure the successful integration of our foreign population as equal members of Finnish society. One feature of this concerns attitude education, in order to create wider tolerance and understanding among Finns toward people of different racial and cultural backgrounds.

8. Finland also needs to draft a policy on minorities, with a broad approach to questions concerning their status, rights and identity, and the encounter between members of the minorities and the majority. Similarly, cultural policy needs to be angled toward easing the process of adaptation by our foreign population and to promoting equity in the treatment of individuals.

9. The creation of a successful aliens policy, and the decision-making process which this requires, depend upon adequate resources for research and planning, in which international collaboration, with the aim of benefiting from experience elsewhere, forms an essential part.

I wish the Committee every success in its task of initiating this debate.

Olavi Koivukangas